

Brüssel, 27. veebruar 2023
(OR. en)

6698/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0345(COD)

ENV 160
SAN 96
COMPET 132
CONSOM 52
AGRI 80
CODEC 238

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	14223/22 + ADD 1 - COM(2022) 541 final + Annexes 1 to 8
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv asulareovee puhastamise kohta (uuesti sõnastatud) – Poliitiline mõttevahetus

Selleks, et suunata eespool nimetatud seadusandliku ettepaneku üle toimuvat mõttevahetust järgmisel keskkonna nõukogu istungil 16. märtsil 2023 on eesistujariik valmistanud ette käesoleva märkuse lisas esitatud taustdokumendi ja küsimused.

Alaliste esindajate komiteel palutakse taustdokument ja küsimused teadmiseks võtta ning nimetatud poliitilise mõttevahetuse pidamiseks nõukogule edastada.

**Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv asulareovee puhastamise kohta
(uuesti sõnastatud)**

– Eesistujariigi taustteave ja küsimused ministritele –

Taustteave

Euroopa jõgede, järvede ja merede vee kvaliteet on keskkonna ja inimeste tervise jaoks väga oluline. Puhas vesi on hädavajalik puhta joogivee jaoks. See on oluline ka majandustegevuse, näiteks tööstustootmise, transpordi, turismi ja kalanduse jaoks.

Euroopa Liidus on üks peamisi veereostuse põhjustajaid asulareovesi. Asulareovee direktiivi hindamise käigus tehti kindlaks kolm peamist probleemide rühma, nimelt muud reostusallikad asulates, puudulik kooskõla uute ühiskondlike eesmärkidega ja Euroopa rohelise kokkuleppega ning ebapiisav või ebaühtlane juhtimine. Asulareoveega seotud reostuse osas jõuti hindamise käigus järeldusele, et peamised ülejäänud asulapõhise heite põhjustajad on väiksemad linnad, muud kui tsentraalsed reoveepuhastid, kehtiva direktiivi aegunud toitainenormid ja tugevatest sademetest tingitud reostus. Samuti on muutumas probleemiks mikrosaasteainete heide.

Hindamisel analüüsiti ka reoveesektori energiatõhususe parandamise potentsiaali, mis aitab kaasa ELi kliima- ja energiapoliitika parandamisele ning reoveesetete paremale käitlemisele ja vee taaskasutusele, et saavutada parem kooskõla ELi ringmajanduse tegevuskavaga.

Ülevaade tööst nõukogus

Komisjon võttis 26. oktoobril 2022 vastu oma ettepaneku asulareovee puhastamise direktiivi läbivaatamise kohta. 4. novembril 2022 esitas komisjon oma ettepaneku ja sellele lisatud mõjuhindangu keskkonna töörühmale.

Seni on toimunud viis keskkonna töörühma koosolekut. Jaanuaris Rootsi eesistumise ajal, kui alustati ettepaneku esimese lugemisega, said liikmesriigid hakata arutama artikleid 1–21 (välja arvatud artiklid 12 ja 19). Töörühma koosolekutel on direktiivi saadud veidi selgitada ja toimunud on esimene liikmesriikide arvamuste vahetus nende artiklite üle. Töörühmas toimunud arutelud on olnud positiivsed ja konstruktiivsed. Üldiselt suhtuvad liikmesriigid ettepanekusse positiivselt. Samal ajal on nende esialgsete arutelude käigus selgunud mitu probleemi.

Arutatavad teemad

Töörühma edasise töö suunamiseks teeb eesistujariik ettepaneku, et keskkonna nõukogu käsitleks 16. märtsil järgmisi teemasid.

Üldine ambitsioonitase ülejäänud aastega tegelemisel

Asulareoveega seotud jääkreostuskoormuse vähendamiseks teeb komisjon ettepaneku laiendada direktiivi kohaldamisala väiksematele tiheasustusaladele¹. Nendel asumatel peavad 2030. aastaks olema täielikult ühendatud kogumissüsteemid, sealhulgas teise astme puhastuse jaoks, kuid on võimalik teha erandeid.

Ka asulareoveepuhastid on endiselt oluline toitainete heite kanal, mis põhjustab liidus veekogude eutrofeerumist. Selleks, et veelgi vähendada toitainete keskkonda sattumist, sätestatakse ettepanekus laiendatud kohustused lämmastiku ja fosfori kõrvaldamiseks nn kolmanda astme puhastuse teel. Nõudeid hakatakse kohaldama 2040. aastaks, rakendades vahe-eesmärke.

Veekogude puhul peetakse üha suuremaks probleemiks mikrosaasteaineid, näiteks ravimijääke. Seepärast sisaldab ettepanek uusi nõudeid täiendava puhastusetapi, st neljanda astme puhastuse rakendamiseks, millega kõrvaldatakse suur hulk mitmesuguseid saasteaineid. Tehakse ettepanek täita need nõuded vahe-eesmärkide kaudu 2040. aastaks.

¹ Väiksemad tiheasustusalad, kus reostuskoormus on vähemalt 1000 inimekvivalenti võrreldes praeguse 2000 inimekvivalendiga.

Liikmesriigid on teatanud, et taristuinvesteeringute kavandamiseks kuluva aja tõttu on kavandatud tähtaegadest ja nõuetest kinnipidamine keeruline. Samuti soovivad nad paindlikkust, et kohaneda liikmesriikide ja kohalike tingimustega, ja eelkõige kutsuvad üles ühtlustama ajakavad teiste veega seotud direktiivide planeerimistsüklitega. Mõned liikmesriigid on väljendanud muret ka selle pärast, et kolmanda ja neljanda astme puhastuse rangematest kohustustest tulenev keskkonnakasu ei pruugi alati ületada puhastamise maksumust.

Mikrosaasteainete kõrvaldamise rahastamine

Mikrosaasteaineid kõrvaldava neljanda astme puhastuse rahastamiseks tehakse ettepanek kehtestada kohustuslikud laiendatud tootjavastutuse süsteemid ettevõtetele, kes toovad farmaatsia- ja kosmeetikatooteid ELi turule. Kuigi ettepanekus esitatakse kõige olulisemad põhimõtted, on laiendatud tootjavastutuse süsteemi praktiline rakendamine riigi tasandil jäetud liikmesriikide pädevusse. Ettepanekus sätestatakse ka, et laiendatud tootjavastutus peab katma kõik kulud (st neljanda astme puhastuse ning turule lastud toodete järelevalve ja statistika kogumise kulud).

Kuigi põhimõtte „saastaja maksab“ rakendamist peetakse üldiselt positiivseks, soovivad liikmesriigid selgitusi selle kohta, kuidas laiendatud tootjavastutuse süsteem võiks praktikas toimida, kuna seda liiki vahend on asulareovee sektoris uus. Väljendati erinevaid arvamusi selle kohta, kas see on kõige sobivam rahastamisstrateegia ja kas seda on kõige parem rakendada ELi või liikmesriigi tasandil.

Energianeutraalsuse edendamine

Ettepanekuga kehtestatakse asulareoveesektori energianeutraalsuse eesmärk, mis tuleb saavutada igas liikmesriigis vahe-eesmärkide kaudu 2040. aastaks. Põhieesmärk on parandada energiatõhusust ja toota taastuvenergiat, eelkõige biogaasi ja muude vahendite abil. Eesmärgi saavutamiseks on vaja järk-järgult nõuda energiaauditeid ja kehtestada need kõigile keskmise suurusega ja suurtele rajatistele². Lisaks tagavad liikmesriigid, et nendest rajatistest pärit taastuvenergia aastane kogutoodang vastab nende kogu energiatarbimisele. Seda eesmärki tuleks kohaldada riiklikul tasandil vahe-eesmärkide kaudu 2040. aastaks.

² Vähemalt 10 000 inimekvivalenti (kooskõlas mõne liikmesriigi parimate tavadeaga).

Energiatõhusust käsitleva sätte suhtes on töörühmas peetud arutelud üldiselt olnud positiivsed. Kavandatud energiaauditite kasulikkust tunnistatakse, kuigi ajakavad on liikmesriikide jaoks keerulised. On mõningaid kahtlusi, et kavandatud energianeutraalsuse eesmäärke võib olla keeruline ühendada lämmastiku kõrvaldamise ja neljanda astme puhastuse uute nõuetega, pidades silmas selliseks käitlemiseks vajalikku energiat. Samuti on kahtlusi, kas energianeutraalsuse saavutamine peaks piirduma asulareovee sektoriga või tuleks seda rakendada laiemas integreeritud tootmissüsteemis.

Küsimused ministritele

Et anda suuniseid keskkonna töörühma edasiseks tööks, palutakse ministritel vahetada arvamusi järgmistes küsimustes.

- 1. Milline oleks Teie arvates asjakohane ambitsioonitase, tuginedes ettepanekule tegeleda muude reostusallikatega asulates?*
- 2. Kas Teie arvates on asjakohane lisada asulareovee direktiivi laiendatud tootjavastutuse süsteem ja energianeutraalsuse eesmärgid?*